

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJOS
EKONOMIKOS POLITIKOS GRUPĖS**

PAŽYMA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS MIŠKŲ ĮSTATYMO NR. I-671 7 STRAIPSNIO PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO
(TAP NR. 19-2197; TAIS NR. 19-12547(2))**

2020-01-07 Nr. NV-41

Vilnius

1. Projekto rengėja – Aplinkos ministerija (AM).

2. Projekto tikslas – padidinti valstybiniuose miškuose išauginamos medienos teikiamą socialinę ir ekonominę naudą šaliai, siekiant aprūpinti šalies pramonę žaliava.

3. Dabartinė situacija:

- Miškų įstatymo 1 str. nustatyta: „Miškų įstatymo paskirtis – <...> sudaryti teisinės prielaidas, kad visų nuosavybės formų miškai būtų tvarkomi pagal vienodus tvaraus ir subalansuoto miškų ūkio principus, **užtikrinant racionalų miškų išteklių naudojimą ir siekiant aprūpinti šalies pramonę žaliava, suteikti šaliai didžiausią socialinę ir ekonominę naudą <...>“;**
- dabartinėje Miškų įstatymo redakcijoje **nėra numatyti Projektu siūlomi socialinės ir ekonominės naudos šaliai kriterijai**, pagal kuriuos būtų suteikiama pirmenybė ūkio subjektams įsigyti aukcionuose ilgalaikėms (nuo 3 iki 10 metų trukmės) ir pusmetinėms sutartims sudaryti parduodamą valstybiniuose miškuose pagamintą žaliavinę medieną ir (ar) miško kirtimo liekanas;
- AM pažymi, kad medienos perdirbimo pramonė Lietuvos ekonomikoje užima svarbią vietą – Lietuvoje šiame sektoriuje veiklą vykdo virš 1000 įmonių. Aukcionuose ilgalaikėms ir pusmetinėms sutartims sudaryti aktyviai dalyvauja apie 400 įmonių, iš kurių apie 50 užsiima medienos perpardavinėjimu, o didesnę medienos dalį nuperka perdirbantys medieną pirkėjai. AM duomenimis, 2018 m. iš Lietuvos eksportuota apie 2 mln. kietmetrių žaliavinės medienos. Lietuvoje rinkai kasmet pateikiama apie 7 mln. kietmetrių žaliavinės medienos (bendrai iš valstybinių ir privačių miškų).

4. Projekto esmė: siūloma **nustatyti, kad** per elektroninę medienos pardavimo sistemą aukcionuose ilgalaikėms ir pusmetinėms sutartims sudaryti **parduodamą valstybiniuose miškuose pagamintą žaliavinę medieną ir (ar) miško kirtimo liekanas pirmiausia galėtų įsigyti ūkio subjektai, atitinkantys šiuos socialinės ekonominės naudos šaliai kriterijus:**

- ūkio subjektas per paskutinius trejus kalendorinius metus medienos gaminiams gaminti panaudojo ne mažiau kaip 80 proc. įsigytos žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų;
- per paskutinius trejus kalendorinius metus vidutinis metinis darbuotojų, gaminančių gaminius iš žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų, Lietuvos Respublikoje skaičius yra ne mažiau kaip penki;
- ūkio subjektas neturi pradelstų įsiskolinimų valstybiniuose miškuose pagamintos žaliavinės medienos ir (ar) miško kirtimo liekanų pardavėjui ir (ar) yra įvykęs įsipareigojimus Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui dėl mokesčių ir socialinio draudimo įmokų;
- ūkio subjektas teisėtais pagrindais (jam priklauso ilgalaikis materialusis turtas, taip pat turtas, įsigytas lizingo būdu) disponuoja gamybiniais įrenginiais, leidžiančiais perdirbti įsigytą žaliavinę medieną ir (ar) miško kirtimo liekanas.

Projekto nauda ir įgyvendinimo kaštai:

- Projekto aiškinamajame rašte pažymima, kad priimtas Įstatymas **sąlygotų teigiamą poveikį verslo sąlygoms ir jo plėtrai, nes žaliavinė mediena pagal ilgalaikes ir pusmetines sutartis pirmiausia būtų parduodama didesnę pridėtinę vertę ir darbo vietas kuriantiems ūkio subjektams**. Tai leistų geriau užtikrinti Lietuvos socialinius ir ekonominius interesus, skatintų investicijas į medienos pramonę. Kriterijai prisidėtų prie eksportuojamos žaliavinės medienos kiekio mažėjimo, tačiau šis sumažėjimas priklausytų nuo Lietuvos medienos perdirbimo pajėgumų;
- konstatuojama, kad medienos perdirbimo skatinimas taip pat prisidėtų prie regioninės politikos vykdymo (dauguma perdirbimo įmonių yra įvairiuose Lietuvos regionuose, kaimo vietovėse), padėtų mažinti socialinę atskirtį ir kurtų darbo vietas regionuose;
- AM pažymi, kad priėmus Įstatymo projektą, **turės būti pakeistas Vyriausybės nutarimu patvirtintas Prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis tvarkos aprašas**;
- Įstatymo projektui įgyvendinti papildomų valstybės biudžeto lėšų skirti nereikės.

5. Derinimas:

- Projektas **derintas** su Ekonomikos ir inovacijų ministerija, Konkurencijos taryba, Teisingumo ministerija, kurios pateikė savo pastabas ir pasiūlymus. Specialiųjų tyrimų tarnyba savo iniciatyva **pateikė** 2019 m. lapkričio 8 d. **antikorupcinio vertinimo išvadą bei** 2019 m. gruodžio 4 d. raštu **papildomas pastabas**. Į Ekonomikos ir inovacijų ministerijos pateiktas pastabas **atsižvelgta**;
- 2019 m. lapkričio 27 d. AM organizavo pasitarimą su suinteresuotomis institucijomis, socialiniais partneriais dėl jų pateiktų pastabų Projekto nuostatomis, po kurio lieka neatsižvelgta (ar atsižvelgta iš dalies) į (argumentai pateikti Projekto derinimo pažymoje):
  - **Teisingumo ministerijos, Konkurencijos tarybos, VĮ Valstybinių miškų urėdijos, Medienos prekybos asociacijos** pastabą, kad Projektas galimai prieštarauja konkurencijai, laisvą prekių judėjimą Europos Sąjungos vidaus rinkoje reglamentuojantiems teisės aktams (akcentuoja objektyvaus pagrindimo konkurencijos ribojimams reikalingumą). AM nuomone, siūlomos įtvirtinti priemonės (socialinės ekonominės naudos šaliai kriterijai) yra būtinos, tinkamos ir proporcingos Projektu siekiamam tikslui;
  - **Teisingumo ministerijos, Konkurencijos tarybos, Medienos prekybos asociacijos** siūlymą Projektą iš anksto derinti su Europos Komisija (EK), kadangi siūloma nustatyti prioritetinio medienos pardavimo tvarka gali būti vertinama kaip šiuo atveju neleistina valstybės pagalba (Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 107 straipsnyje apibrėžti valstybės pagalbos kriterijai, kuriuos atitinkanti parama gali būti teikiama tik iš anksto apie ją notifikavus EK pagal SESV 108 str. nuostatas ir gavus tam pritarimą, priešingu atveju teikiama valstybės pagalba laikoma neteisėta). AM nuomone, šiuo atveju išankstinis derinimas su EK nėra būtinas;
  - **Teisingumo ministerijos, Specialiųjų tyrimų tarnybos, Medienos prekybos asociacijos** siūlymą išsamiai atskleisti, kaip būtų įgyvendinama ūkio subjektų, atitinkančių siūlomų nustatyti socialinės ekonominės naudos šaliai kriterijus, pirmenybės teisė įsigyti žaliavinės medienos. AM vadovaujasi Miškų įstatymo 7 str. 1 dalimi, kurioje nurodyta, kad didmeninė ir mažmeninė prekyba žaliavine mediena ir miško kirtimo liekanomis vykdoma Vyriausybės nustatyta tvarka, todėl šios nuostatos bus

reglamentuotos poįstatyminiame teisės akte. Preliminariai numatoma, kad ūkio subjektų atitiktį socialinės ekonominės naudos šaliai kriterijams galėtų tikrinti prekybos valstybiniuose miškuose pagaminta mediena ir miško kirtimo liekanomis administratorius UAB „Baltpool“ pagal ūkio subjektų pateikiamą informaciją, o pati prekyba vykdoma organizuojant aukcionus „dviejų ratų“ principu, kuriuose pirmą kartą skelbiamuose aukcionuose galėtų dalyvauti kriterijus atitinkantys ūkio subjektai, tolesniuose aukcionuose – visi ūkio subjektai be jokių apribojimų;

- **Konkurencijos tarybos** rekomendaciją (atsižvelgta iš dalies) atlikti numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimą. AM pažymi, kad bus atliekamas numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas dėl šio Projekto.
- Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupė pateikė įvairias **tikslinamojo pobūdžio, juridinės technikos pastabas** ir pasiūlymus.

6. Atitikimas Vyriausybės programos nuostatomis – Projektas atitinka Vyriausybės programos 91.11 papunkčio nuostatas dėl miškininkystę ir miškotvarką reglamentuojančios teisinės bazės tobulinimo, miškų ūkio valstybinio reguliavimo sistemos institucinės struktūros, funkcijų ir apimties, ekonominio ir aplinkosauginio veiklos reguliavimo peržiūros.

7. Dalykinio vertinimo išvada – atsižvelgiant į suinteresuotųjų institucijų, miškų ūkio asocijuotų struktūrų, taip pat Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2020 m. sausio 7 d. išvadoje Nr. NV-39 pateiktas pastabas, siūlome Projektą plačiau aptarti tarpinstituciniame pasitarime.

Pažymėtina, kad, vadovaujantis Teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio, Vyriausybės darbo reglamento 17 punkto ir 19.4 papunkčio nuostatomis, kartu su Projektu turėtų būti pateikta *numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo* pažyma (parengta pagal Vyriausybės 2003 m. vasario 26 d. nutarimu Nr. 276 patvirtintą Metodiką – *dėl galimo poveikio ekonominėms, verslo ir konkurencijos sąlygoms*) atsižvelgiant tai, kad šiuo Projektu numatoma iš esmės keisti reglamentavimą ekonominio valstybinio miškų ūkio reguliavimo srityje. Projekto lydimuosiuose dokumentuose rengėjai tik nurodo, kad *numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas* „bus atliekamas ir pateiktas atskirai“, todėl siūlytina rengėjams papildomai pateikti Vyriausybei šio poveikio vertinimo rezultatus atitinkamai patikslinant aiškinamąjį raštą arba pateikti juos atskiru dokumentu.

Atsižvelgiant į Teisingumo ministerijos, Konkurencijos tarybos išvadas, kad Projektu siūloma nustatyti prioritetinio medienos pardavimo tvarka gali būti vertinama kaip neleistina valstybės pagalba ir turėtų būti *iš anksto* derinama su EK, siūlytina rengėjams plačiau pagrįsti savo poziciją, kodėl išankstinis derinimas su EK nėra būtinas.

Rengėjams pažymint, kad priėmus Įstatymą mediena pagal ilgalaikes ir pusmetines sutartis pirmiausia būtų parduodama *didesnę pridėtinę vertę ir darbo vietas kuriantiems* ūkio subjektams, siūlome aiškinamajame rašte papildomai pateikti šį teiginį pagrindžiančią informaciją (palyginamuosius ekonominius rodiklius) apie medieną perdirbančias ir eksportuojančias įmones.

Kadangi Projektu siūloma keisti ne tik Miškų įstatymo 7 straipsnį, bet ir 2 straipsnį, papildant jį nauja 29 dalimi – nuoroda į Viešojo administravimo įstatyme apibrėžtą „Ūkio subjekto“ sąvoką, siūlytina rengėjams atitinkamai patikslinti Projekto pavadinimą.